

ZEMIS

Ñeti garosikao

Zemis ñeti epovoz ñeti kapot ev. Met aban Zemis pop pi Iesuz bosip ok, pi Zerusalem zeí ahö potak Iesuz añaraboz aban korav ahop ravat hehan Zuda pim modari Iesuz homeo badae batat hehaek mod nari kakamao metoohan parum zeí kapot betet rap rezat zeí modasikaroh sat añarab Iesuz hom namee hehariz ñaravatak hehan, Zemis paru pori boi tat het Iesuz nonoroh am tin tovai sohopanez, ma paru añarab modari tin masak metohopanez homet, ñeti epov menat paruhaz meeh.

Met Iesu ñomat hasahan krismasañ 20-z zut bon hatahan tokat pi Zuda pimeriz homet ñeti epov menah.

Aban Zemis ñeti epov menah

¹ Met ne Zemis, Godir darim Amip Iesu Kristoz gog abanap ari Israel añarab tairari arim zeí kapot betegipuh, rapat main main ravat zeisikaro poek kaek sat hezari tin hepekez homet ñeti epov ev menomaz toh.

Honoñai nañ ou ravapanen tookazat

² Nem bosir sau ravat hezari, met ari Iesuz homeo badae batat hezaek, honoñai povor kao ari honep honeputi ou ravohopanen, loporí horí ravotunei, oñ am biñ ravat hezei. ³⁻⁴ Met ari Godiz homeo tin badae batat hepekez hat honoñai povor kao ariti ou ravohopanen, biñ ravovai ari

am rez kek tat tin tovai sohopek, povoz arim hep-
ekezao tinaharam ravohopanen ari nañodotü,
ma hodad tin navoz ari teki natotü.

God hodad tinao anohopan

⁵ Met ni nap hodad tinavoz teki tekepuh Godin
bar mañeken, pi masakavonañap, povoz nim
hakezavoz kaev naravotü, oñ hodadeo nanat
neñizohopanez pi zait tat hez. ⁶ Oñ ni nap pot
nat am lop houlorizarinañ het, Rotap God ne
hodadeo nanapan ma nananotü, pot homekepuh,
Godin mañeken rekot homet hakez poi ni nanan-
otü. Met aban nap lop houlorizaronañ hepane
pop pi teptepivok zi taeñ basat em tamahavoz
zut het, ⁷⁻⁸ pim hodadeo in balavi tat hepanezaek,
pi Godin mañapanen rekot hodadeo namanotü,
ma nao namañairotü.

Moniñ bonorir moniñinañariz ñetiv

⁹ Met arihanañ ni tairap Godiz homeo badae
batat hekezap nonair nai ahoam bon hekë,
povoz ni biñ ravat, God pi nemaz korav
ravat hezan ne tin ev hez, pot homekë. ¹⁰ Met
arihanañ ni mod tairap Godiz homeo badae
batat het hamarrah nonair nai ahoam bat
sookezap potuz ni homet biñ naravotü,
oñ epat homekë, Ne aban betezap ev,
God nenap pi tinap hez, pot homevai
sohoz. Met zibut lul ñodat ñu ravama-
havoz zut ni ñomekë. ¹¹ Met zibuñ petev
berat mavat hezan gitap kez mañamahan
arö ravamahapuh lul ñodat ñu ravamahavoz
zut, aban monir zeirurumanañari moni
modañ bapanez gogot tohopanepuh
ñomapan.

God tin nena etamah-ñetiv

¹² Met honoñai povor kao naputi ou ravapan, ma pi hori nao tapanez moreg metapanen, pi hori pov ritou metat rez kek tat tovai sohopenezap biñ ravat hepan. Tapanen tokat God hañ tin pohao het hepandez au hahan hez-pov pi manapan. ¹³ Met napuz loporih hori nao tapanez zaitiv ahö ravapan, povoz pi epat, “Godihö hori epov tomaz neen nañah,” pot hapane? Evo, oñ God tinaharam hezaek, pi rekot hori nao tapanez nonor bon, povoz pi aban popun hori pov tapanez namañotü. ¹⁴ Oñ hori tamegivoz kapot tair hez? Met napuz loporih hori nao tapanez homet gihov mot meamahan zait pov ahö ravamah. ¹⁵ Tamahan ñarop pim nonopuz loporih pohao nakez, oñ berevamah-povoz zut pim loporih hori homeamah-pov ou ravamahan am tamah. Met pop hori povor kao am tovai sohopenen, pim loporih hori povoharam an pap manapanen tokat ñomat hori ravapan.

¹⁶ Nem bosir sau, God horiv takaz darin naañotug, ganö ari hometunei. ¹⁷ Met ev hama-rah al tezat kutur manat tamahan eteamegivoz zut, God het narah darimaz zait tamah, met mod narah darimaz kaev ravamah bon, oñ pi alizavonañ het non tinaorohar añairohot darimaz korav ravat het tin povor kao anohot hez. ¹⁸ Met Godihö pim zaitivok hodadeo anahan dari pim ñeti rotap tinao hatevetegipuh, loporizaro borourat pimaz homeo badae bategin, pim ñaro garosikari ba avatahan het dari pim matut tahan hez-mapotuz koravori ravat hez.

Darim ñetiv baval haokaz modao

¹⁹ Nem bosir sau, ñeti mod epov añoman hatevetet hodad ravei. Met mod nap ñetiv hapanen zuam hañiv mañotunei, oñ had gaa tat tinam hatevetet hometahoh hazei, ma avi navotaram modari hapanez ma tapanezavoz zuam mogao totunei. ²⁰ Met aban nap mogao tapan, povoz God etepanen pim añahan hezao baval hat pi tin tovai nasotü. ²¹ Met avas ñedet tinam korav ravat het nonos urovai samegivoz zut, hori tairao arim loporizaroh het arim hepekezao bahori avatamah-potü pohao betet Godiz ñeti tinao arim loporizaroh bituz zut ñedeamahaek hatevetet, arim heriñ bat hor batat ñeti rotap pov baval hahopeken arim loporizaroh ahö ravat batin avatohopan.

²² Met Godiz ñeti tinao hat kovë nenañinañ hatevetehopek, povoz moregao ravohopan. Oñ hatevetet, arim loporizaroh bizat baval hahopekezaek tin ravohopan. ²³ Met nap Godiz ñeti tinao hatevetet baval nak tohopanezapuz tairavoti zu tat haoman hodad ravepek? Met aban nap pim herisin oreresik etet, ²⁴ “Du tahag, ivoh betem,” pot hat du povoz zuam unun manat ivoh navet tamahavoz zut, hamoh-pop pi Godiz ñeti tinao hatevetet unun manat baval nak hepan. ²⁵ Met Iesuz ñetiv hateveteameg-pov honoñai nao naet, oñ tin etamahao ok. Povoz aban tairap ñeti povon hatevetet loporih bizat homevai sohot, unun naman het rez kek tat baval hat tohopanez pop God tin metohopanen biñavonañ het tovai sohopan.

²⁶ Met aban nap, “Ne Godiz nonoroh samohop ev,” pot hapanez pop pi tin pim gizasiz korav

naketü, oñ modarin ser mañovai ñeti horiv hao-vai sohopan, povoz pim Godiz pot hapanez pov rotap naravotü, oñ betez tiu tiu ravat hepan. ²⁷ Met dari Godiz nonoroh sovai tair tohokan God darim Papap etehopanen tin ravohopan? Met ñaro ononameri paru nonor pap bon pori, ma añ hapurihol abuhol ñomapanen hori hepanez porin etet zakep tat korav ravat masak metohok. Ma mod betez hepanezari horiv tohopanen dari parum tohopanezat natotü, oñ bahori avatapan hezavoz darim hekazavoz tin korav ravat hek. (Pot tookan God etehopanen tin ravohopan.)

2

Dari modariz zakep tat masak metook

¹ Met nem bosir sau ravat hezari, darim Amip Iesu Kristo alizavoz maupuz homeo badae batamegiri, aban abatavonañ monir zeiruru-mañarin etet poriz zait tat aban betezarin etet kaev ravotunei. ² Met ari Godiz ñetiv hat-evetehopekez hat togü manohopekez porah aban nañariv, nap dimir giv redeo tin tat hepanezap, met modap dimir giv kelat hepanezatü meet hepanezap, emat lokapanen, ³ ari redeo tin tat hepanezapun etet, “Erom ae, ev tin epeek ni emat tout,” pot mañepekepuh aban horitü meet hepane z popun etet giz meu metat, “Ni ok hama-rah sat tout,” ⁴ pot an tat mañeppek, povoz home horivonañ okat arim modari baverat main main bavatepeken tin naravotü.

⁵ Nem bosir sau, met epat añoman hatevetei. Godihö ev hamarrah monir zeirurum bon añarab ahovokaro pimeri ba ou batahan hez. Met

paru pori pimaz homeo badae batat hepanez pov an pap manat hepanen, pihar lopori manat het pim masakavoz roketak hepanez hat God au hakahan hez, ⁶ oñ kar, ari nonair nai bon pori batiu tiu batameg. Met paru tairarihö ari bahori etamah? Ma tairarihö ñevok evizapanez avat samah? Nonair nai bonorihö pot nat, oñ monisinañ tapurihö pot etamah. ⁷ Met rotap ari Iesuz añarab ravat pim abatao haovai samegin, paru monisinañ tapurihö abat tin tapuvoz kaev ravat batiu tiu batamah. (*Povoz tairaiz ari monir zeirurumanañariz zait tat monis bonoriz kaev ravameg? Evo, pot tamegivoz tin bon.*)

⁸ Met Baiñetinavoz Tepatak Godiz ñeti katë ahov epat menahan hez, “Nimauz homet zakep tat hezavoz zut, añarab modariz homet zakep tat tin metohoz.” Met Godiz ñeti katë pov hat-evetet baval hahopek, povoz tin ravohopan. ⁹ Oñ ari aban napuz kaev ravat aban modapuz tin metepek, povoz Godiz hahan hez-pov elat ritou tepekezaek, arim horiv ahö ravat hepan.

¹⁰ Met nap Godiz ñeti kateñir ah ñe hahan hezañ baval haovai ñeti katë hon nar ma ah ñe hon nao elat ritou tapan, povoz ñeti kateñir ah ñe hahan hez-mapoñ elat hatahavoz zut ravapan.

¹¹ Met God ah ñe nao epat hahan hez, “Ari tovai betez bogi totunei.” Met ah ñe modao amun epat hahan hez, “Modap men ñomotun.” Met ni nap napunañ bogi nat hekepuh nim mod nap men ñomekë, povoz Godiz ñeti kateñir ah ñe hahan hez-mapoñ elat ritou hateñ, pot ravapan.

¹²⁻¹³ Met tokat God dari ñevok evizapanez porah, petev ev hamarrah het arim modariz zakep

tat masak namet emameg-pori, Godihö hañ arimaz zakep naetotü, oñ ari modariz zakep tat masak metameg-pori Godihö hañ arimaz zakep tat masak etat hepanen tinam hepek. Pot pi hahan hez, povoz tin hepekez hat ev hamarrah home tinavonañ het arim modariz zakep tat masak metohopekez pim ñeti tin añah-pov baval haovai sohozei. Tohopeken God ñevok evizapanepuh, dari zakep etapanez hahan hez-povohö hañ horiv etapanez pov ritou metapanen ari tin hepek.

Godiz homet tookazao honeo hepan

¹⁴ Nem bosir sau, met aban nap pim giz nenasinañ epat hapan, “Ne Godiz homeo badae batat hezap ev.” Met pot pi hat pim modari nameñiz tapan, ma gog tin nao nat hepan, povoz pim Godiz pot hapanezao rotap ravapane? Evo, rotap naravotü, povoz pim Godiz hapanez povohö rekot Godizap pi banavatotü. ¹⁵ Met nim naner bos ma teter sau nap gipizor dimir giv bon hepanepuh, ¹⁶ ni meñizekë hat nihaz emapanen epat mañekë, “Ni nimauz zeimakeh maot sat itañad mañarat ñarohot tinam hez.” Pot mañekepuh zakep tat gipiz ma dimir giv naman teken, pot piin mañekez pov tin ravapane? Evo, tin naravotü. ¹⁷ Met povoz zut ni giz nenasinañ, “Ne Godiz homeo badae batat hezap ev,” pot hat modari tin namet tooken, God niin etehopenen nim hakez pov, aban nap emiv bon tamahan ñomamahavoz zut ravat hepan.

¹⁸ Met ñeti menoh-epovoz ni nap hatevetet epat hakë, “Evo, met nari Iesuz homeo badae batat hez, oñ mod nari tin tovai sohopenezavoz

homeamah.” Met ni pot hakezapun ne hañiv niin epat nañom, Met paru tairari, “Dei Iesuz homeo badae batat hez,” pot hat parum modari tin namet hez-poriz, “Rotap paru Iesuz homeo badae batat hezari ok,” pot parumaz rekot haoma? Ma tair tat paru modari tin namet hezaek, parum hamah-pov barotap batom? Evo, ne rekot barotap navatotü. Oñ ne Iesuz homeo badae batamohok, nem modari tin metamohon paru nem pot metamohovon etet rekot nemaz, “Rotap pi Iesuz homeo badae batat hezap ok,” pot hapan. ¹⁹ Met ni, “Rotap God ahö nenap hakez,” hameñi? Pov tin ok, oñ paru pituhol amun, “God modari ritou metat ahop hez,” pot hamahaek paru tin tovai samaha? Evo, pot bon, oñ God ahö popuz homet ñaihet tat paru dei dei tamah. ²⁰ Met ni kutap, ñeti tairao nañoman nim, “Ne Godiz homeo badae batat hezap ev,” pot hat nim modari tin namet hezaek, nim hameñ-pov betezao ravat hez, pot ni hodad ravekë?

²¹ Met ñeti garos menohovoz epov nañoman hatevetet hodad ravekë. Met darim mimip Abraam tair tahan God etehan pi tinap ravah? Met Godihö Abraamin pim rop Aisak bareñ elapanez mañahan pi ñeo baval hat pim rop hel arusik bizat en kaizasinañ bareñ elapanez tahaek pi Godiz etañik tinap ravah. ²² Met ñeti epovoz kapotaz hodad raveg, ma narav? Met Abraam Godiz homeo badae batah-pov, met Godihö piin mañahat tah-pov honeo ravahan pim, “Ne Godiz homeo badae batat hezap ev,” pot haohavoz rotapuv ou ravah. ²³ Met Godiz Baiñetinavoz Tepatak mamog Abraamiz ñetiv epat menahan

hez, Abraam pi Godiz homeo badae batat hehan God pimaz epat hah, “Pi aban tin tamahap ok,” pot menahan hez. Met añarab modari pimaz pot haoh, “Abraam pi Godiz ñod pimaup ravat hez.” ²⁴ Povož Abraamiz pot tahavoz homet epat hodad ravei. Aban nap betezam, “Ne Godiz homeo badae batat hezap ev,” pot hapanezap Godiz etañik pim moreg hapanez povoz tinap naravotü, oñ tairap pimaz tin homeo badae batat pim hahan hezat baval hat tovai sohopanezap pim etañik tinap, pot ravat hepan.

²⁵ Met mod naputí zut tat epat amun haom. Met añ napuz abatao Reap pop pi abanarinañ betez bogí toohap ok, met narah Zuda aban nañariv kilam Kenan zeisin etevai sohot añ popuz zeimakeh lokahan ba iz batahan hehan, kutur ravahan non mod pataorotí meehan tinam sah, povoz God pim tah-povon etet, “Añ tin tamahap ok,” pot hah. ²⁶ Met napuz emiv bon tamahan pim heris ñomamah, povoz zut nap Godiz homeo badae batat hepanepuh pim tin tohopanez nañ honeo ou narav tapanen pim Godiz homeo badae batat hepanež pov, emiv bon tamahan ñomamahavoz zut ravat hepan.

3

Darim gizañik tañañiz korav tin hek

¹ Nem bosir sau, met arihanañ honep honep bal haz rouvat Godiz ñetiv añarabon mañohopan. Met dei pim ñetí pov mañamegit God et ba emeet hezaek, piuhö ñevok evizapanezarah dari añarab maporin etet an etapanepuh dei pim gog pot

tamegiriti hori tairao hepanezavoz hañiv ahoam etapan. Povozi ari mapori gog pov tohopekez hometunei.

² Met dari añarab hori povor kao tovai ñeti horiñ haovai sameg, oñ aban tairap pim gizasiz tin korav het ñeti horiv nak hepanez pop, rotap pi aban tinap ok het pim hepanezavoz tin korav ravat hepan. ³ Met aban nap bol os napuh helat nonoroh tin sapan hat, os popuz agolasik ain goe nas birep bamanahan hez-pos bizat beri hamahan, osip hatevetet aban popuz zaitivok beri hamahati samah. ⁴ Ma sip ahomakez amun tamahavoz homei. Met teptepiv uramahan sipimak iv havevok basat em tamahan pomakez aban koravop kohat hezaek, pi pei goe irih hezas bahavoe tamahan sip ahomak havoe tat pim homet bavatamah-povoti samah. ⁵ Povozi zut darim gizañik tañañ goeñ hez, oñ hori nao hamegin hori pov zuam ahö ravamah.

Met utar napel tamahan aban nap itinañ bat samahan, it ñinio el ñodat aviam ñadovai samahapuh, rai rai hat ñadat ahö ravat hovisir nonair nai mapotü map bahori batamah. ⁶ Met povoz zut darim gizañik tañañ goeñ hez, oñ tañ goe poñinañ ñeti horiv hamegin hori pov ahö ravovai samahan, it ñinio ñodat ñadamahapuh map bahori batamahavoz zut, Seten darim loporizaroh bahori etovai darim tin hekazao map bahori avatamah.

⁷ Met dari añarab anumai mapori, idehol ma emahol ma hamalehol ma iv havevok hezari bat, basok batamegin sok ravamah. ⁸ Met povoz zut

dari añarabohö rekot darim tañañ basok nava-
totü, oñ hamal lam horiv hez-nap emenamahan
horì ravamegivoz zut darim tañañihö modari
bahorì metamah. ⁹ Met narah God darim Pa-
papuz biñ ravat tañañinañ mañ mañameg, met
mod narah zuam unun manat tañ tapuñinañ
darim modari Godihö pim zutari matut tahan
hezariz ñeti horì pekuñ hameg. ¹⁰ Nem modari,
Godiz ñeti biñao ma modariz ñeti pekuñ giz
nenañikanañ berevat ou ravamahaek tin bon.
¹¹ Met izoverì eramahaek, iv et peirì erapane?
¹² Ma avamedek tiompot uloñ badapane? Ma
begirih guz uloi erapane? Evo, pot bon. Met
iv havè guaivetanañavok iv tin nakazao naholo-
tug, tairaz ari giz tapuñinañ ñeti horiñir tinañ
hameg? Evo, pov tin bon.

Hodad tinavor horivoz ñetiv

¹³ Met ari hodad tinavonañ hez, pot home-
amegi? Povo arim hepekezavoz homet tin korav
ravat arim heriñ bat hel batotunei, oñ bat hor
batat masakavonañ tin tovai sohopek. ¹⁴ Met
ni nap lop horirinañ het modariz kaev ravat
mogao tat gitait ravekepuh nim heris bat hel
batat hekepuh, “Ne hodad tinavonañap ev,” pot
haken nim ñeti hakez pov moreg ravapanezao
ok. ¹⁵ Met ni nap pot tookezaek Godihö ni hodad
pov nananotü, oñ Setenihö ham herisiz hodad
pov nanapanen pim gizarop baval hat ni pot
tovai sookë. ¹⁶ Met añarab tairari parum heriñ
bat hel batat mogaovor gitaitiv ahö tamah, ma
añarab modariz kaev ravat bat hor batamahaek,
parum hezao ginohan tamahan parum horivor

ñaiiv ahö map ravamah. ¹⁷ Oñ dari Godiz hodad tinao añairamahaekahar sohot tair tovai sohok? Met dari home tinavonañ sohot modariz kaev naravotü, ma lop masak tinarizaronañ het mogao natotü, ma modari hapanen tinam hat-
 etetet baval hahok, ma modariz zakep tat moreg nametotü, oñ ñeti tin rotapuñiharam mañovai tin metovai sohok. ¹⁸ Met adasik bitü ñedeamegin gipiz berevat ahö ravamah, povoz zut dari modari masak metovai mogao tapanezari ñe bar masakao mañat basok batovai sookan, darim loporizaroh masak tin rotap hekazao berevat ahö ravohopan.

4

Horiv tamegivoz kapot ev

¹ Met ari nae nap ser hameg, ma nae nap menameg-povoz kapot tair? Met nonair nai herisizatuz zait horiv arim loporizaroh ahö ravamahapuh zait tinao ritou metamahan, ari mogao tat zuam ser hameg, ma nae nap menameg. ² Met ni nap naiz etet zait tat nim bekez pap tameñ, ma nim modap mod nai bat hezan, ni etet zait tat nanapanez mañameñin bagiz gut tamahan, ni nag tat ser mañameñin poekanañ ari nae nap menamegin ñai ahov ou ravamah. Met ari nai bon het Godin mañ namañ tamegiek naan tamah. ³ Ma ari nari God nai anapanez mañamegin bonaiz pi naan tamah? Met ari giz nenañinañ God pei poi anapanez mañameg, oñ arimauz zaitivok am sohopekez homet moreg hameg, povoz God naan tamah. ⁴ Met arim tamegivoz tairavotü zut tat añom? Met añ nap pi

modapuz abup givogï bamahavoz zut, ari Godiz añarab haravat hezaek maot hori tameg. Met paru tairari ham herisiz nonair naiz zaitivok tovai sohot pim non tinaorö beteamah-porin God etemahan pim kapotak bonori ravamahavoz ari hodad nata? ⁵ Met Baiñetinavoz Tepatak epat menahan hez, God pim Pul Tinap dari anahan hezaek, dari Goditihar ravat het mañovai sookaz Pul Tinap zait tat hez. Met ñeti pov upai betez menahan hez, pot ari homeamegi? Evo, upai namen. ⁶ Oñ rotap God dari horiv natotuz masakao ahoam anat eñizat hez. Met Baiñetinavoz Tepatak ñeti mod nao epat amun menahan hez,

Met nap pimauz abatao bat hel batat hepanezap God pi kos rez manapan, oñ nap pimauz abatao bat hel navat hepanezap God rekot meñizat masakao manohopan. *Sindaun 3:34*

⁷ Met ñeti ev menoh-epovoz tinam hatevetet Godiz irih ravat tin hepeken pi arim ahop ravat hepan. Tapanen Seten hori nao tepekez moreg etohopanen kos rez manat, “Ni pataek sa,” pot mañohopeken pi zeï anat sohopan. ⁸ Tapanen ari Godiz nakoe sa ravat pimaz homevai sohopeken, pi amun arim nakoe hepan. Met darim marañ ivov beteamegin tin ravamahavoz zut arim hori tameg-poñ, ma arim lop houlorizaronañ hez-poñ betet hodad tinavonañari ravat sohozei. ⁹ Met petev arim hori tamegivoz biñ ravat hezari, hori potü betet ari ñomamahapuz iñir zakep tamegivoz zut, arim horivoz homet iñir zakep tovai, ¹⁰ “Dei aban horiri ev,” pot hat Godiz irih emat hepeken, pi maot ari bat hel avatat eñizohopan.

Darim modariz ñe horiv nakaotü

¹¹ Met nem bosir sau, arim modari an tat ñeti pekü pekü haotunei. Met arim modari an tat ñeti poñ hahopekezari, darim modariz zakep tookaz ñeti katë God hahan hez-pov elat ritou tepekezaek, ñeti katë pov betezao hahan hez, pot homepekezat ravapanen, ari Godiz ñeti poñ baval nak hepekezari ravat hepek. ¹² Met God pimauhö ñeti kateñir ah ñeñ hahan hez, povoz tokat pimauhö ñevok evizat dari añarab honep honepuz het tookazañ ba ou batat, an etat pimauhö ba everat nari kakamavok bizapan. Met ari Godiz zut ravat arimauhö arim modari an tat parumaz ñeti horiñ hamegivoz tin bon.

Tokat berevapazavoz dari hodad nat

¹³ Met ñeti modao ev haoman hatevetei. Met narah ni nap pot hakë, “Petev ma zeirevai ne sat zeï natak krïsmas honeo het gog nao tohomapuh monis bohom.” ¹⁴ Met pot hakezapun epat nañom, Zeirevai berevapanezavoz ni hodad heza? Evo, ni hodad nat. Met dari añaraboz hezao itoulov helat aviam het bon tamahavoz zut hezaek, dari ev hamarrah pohao nakez, oñ aviam het ñomameg. ¹⁵ Povoz ari nap, “Ne potar pot tom,” pot haotunei, oñ ari tinam homet epat hahozei, “Met God darim Papapuhö hapan, povoz rekot dari ev biriri het gog potar kat tohok.” ¹⁶ Oñ ari pot nak tamegipuh, arimauz abatañ bat hel batat arimauz tohopekezat hamegiek, hori ahov ou ravamah. ¹⁷ Met ni nap het tin nao tekez homekepuh tin pov tekë, povoz tin ravapan, oñ ni tin pov nat hekë, povoz niiti horiv am hepan.

5

Monir zeirurumanañariz ñetiv

¹ Met ari monir zeirurumanañari hatevetei. Rotap hori povor kao ariti kakamavonañ ou rava-panez tah, povoz arimauz zakep tat ñaihetivonañ iñ hahot hezei. ² Met arim monir zeirurum bat hezatü zañ tovai samah, ma arim dimir giv tinatü ahoam biamegin hezaek, tibihol men elamah. ³ Met God ñevok evizat dari an etapanezao totoi ravamah, oñ ari kut tat het arim moniñir nonair naitü am batogü manohot hez. Hatevetei, golivor silvao batogü manameg-poñ girgir reamahaek, girgir reet hez-poñihö arim hepekez horiv ba ou batapanen itiñadek ari ñadat hori ravepek. ⁴ Met paru arim gogot tamahari moreg metat parum zumao ari naman tamegin, pori honoñai tat hezan God mod mapori ritou metat hez-pop parum iñ hamah-povon hatevetet hodad ravat hakezag etei. ⁵⁻⁶ Ma paru aban tinari ari hañiv etapanez nonor bon pori, ari hori metat ñevok biameg, ma nari menameg. Rotap, met bolohol gipiz manamegin haleñai tamahavoz zut ari ev hamarrah het arim zaitivok sohot arimauz heriñik tin metat gipiz muzetü novai dimir giv tinatü tohot ari biñ ravat hez. Oñ bolohol haleñai tamahan uramegivoz zut God tokat hañiv etat kakamao anat bahori avatapan.

Darim Amip erapanez etevai sook

⁷ Nem bosir sau ravat hezari hatevetei. Met dari bitü adasik ñedeamegin hezan utar pelamahan ñekeñ berevamahan nonos urovai sohot tokat gipiz tinatü rapat utap tapanen bat dari nookaz hat het etevai samegivoz zut darim Amip

tokat maot erapanez ari ñai bizat het etehot hezei. ⁸ Rotap pi darim Amip maot erapanezao totoi ravah, povoz pim ñetiv arim loporizaroh bizat badae batohot kez tat tovai sohozei. ⁹ Nem bosir sau, pi totoi erat dari ñevok evizapanez tahaek, ganö pi hañ horiv etapan hezavoz ari nae nari ñeti horiv haotunei.

¹⁰⁻¹¹ Nem bosir sau, met batam propet abanari het toohavoz homei. Met pori darim Amipuz abatavonañ ñetiv haohan añarab modarihö bahori metooh. Toohan paru hañiv namet, oñ paru am tinam sooh-poriz epat hameg, “Met modariz bahori metoohan rez kek tat tinam tovai emoohari petev biñ ravat hez.” Pot parumaz hameg. Met parum pot tovai emooh-povoz zut ari hodadevonañ tinam het taput tovai sohozei. Met aban nap pim abatao Zop popuz het tovai sooh-ñetiv ari hat haveteg. Met honoñai povor kao piiti ou ravooohan pi am rez kek tat tovai emoohan, God etet masak metat maot batin mavatah-pov ari hodad. Met rotap God pi masakavonañ zakep tat tin etamah, pot haok.

Dari ñeti rotapuv haokaz ñetiv

¹² Nem bosir sau, ñeti ahö nao añoman hat-evetei. Met ni nap modarin ñeti nao mañat paru nim ñeti pov barotap batapanez homet epat haotun, “Godiz taevavok rotapuvoam ne ev arin añamoh.” Ma, “Tuarih ne rotapuvoam ev hamoh,” pot haotun. Povoz ganö ni ev menohovoz zut nao haken God hañ horiv neta-pan hezavoz ni nao tekez homekë, povoz nim modarin, “Ne rotap tomazao ev hamoh,” pot

mañ, ma ni nao natotuz, povoz parun, “Evo, ne natotü,” pot mañekë.

Mañ haovai sookaz ñetiv

¹³ Met ni nap niiti honoñai nao ou ravapanen, honoñai povoz homet mañ hahoz. Ma ni mod nap ni tin hekez nao niiti ou ravapan, povoz Godiz biñ ravat pim abatavonañ daañ haovai sohoz. ¹⁴ Met ni nap lamao tekë, povoz añarab Iesuz togutaz koravoriz asiv meeken sat mañapanen emapanepuh, Iesuz abatao haovai ueriv nim herisik ur neelat God batin navatapanez mañap. ¹⁵ Met paru Godiz tin homeo badae batat mañapan, povoz God ni batin navatapan. Ma ni hori navonañ hekë, povoz pi pov baolat betepan. ¹⁶ Povoz arim hori tepekezavoz ba iz batotunei, oñ nae nap mañohozei. Tat nae nap meñizat Godin tin hepekez mañ mañohopeken lamao bepekezarah batin avatohopan. Met aban nap Godinañ tin opepeam sohopenez pop mañ haovai sohopenen pim hahopanez pov kez ravat hepanen God hatevetet meñizohopan. ¹⁷ Met batam Godiz propet aban nap Elaiza pi darim zut aban nenap het utar napelotuz Godin ahoam mañ mañoohan hatevetet hahan krismasañ 3 met modavoz ñonihol 6 utar napel het git kezao ravat heh. ¹⁸ Tahan maot utar pelapanez Godin mañ mañahan utar pelahan avañik gipiz maot tin tah.

Darim modap bat em batakazat ev

¹⁹⁻²⁰ Nem bosir sau, arihanañ nap ñeti rota-puv baval hat tovai sohopenezaek, maot kos rez manat non horioroh sohopenen ni tin sookezapuhö, Pi horiek sapan hez, pot homet maot Godiz

ñetiv mañat non tinaorotï mañaireken maot so-
hopanezaek, God pim hori tohopanez poñ baol
betepanen pi horiek nasotü, oñ Godizap ravat
hepenez maot bavatekë.

(Zemisiz ñetiv menahat nen ev.)

Baiñetinavoz Tep Tokatit
The New Testament in the Kunimaipa Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kunimaipa long
Niugini

copyright © 1989, 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kunimaipa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

d39747ff-5d8e-5f3a-b70c-bc47d226623d